

Eurovaalit 2014 ja kuntien ajankohtaiset EU-asiat

Toimittajatapaaminen 20.5.2014

Kuntaliiton tehtävät EU- ja kansainvälisissä asioissa

- EU-lainsäädäntöön vaikuttaminen
- Kuntien ja maakuntien EU- ja kansainvälisen toiminnan tukeminen
- Yhteistyö kv. kuntajärjestöjen ja sisarliittojen kanssa sekä kansainvälinen muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa
- Ystävyyuskuntatoiminta
- Alueiden komitean Suomen valtuuskunnan sihteeristö
- Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunnan sihteeristö
- Pohjoisen ja etelän kuntien yhteistyöohjelma
- Kuntaliiton asiantuntijavaihto-ohjelma

Pohjoismaisen yhteistyön merkitys kasvamassa!

Brysselin toimiston tehtävät

Kuntaliiton, kuntien ja kuntayhtymien yhteydenpito- ja edunvalvontaväylä Euroopan unioniin

- EU-tiedonhankinta Kuntaliitolle, kunnille ja maakuntien liitoille
- EU:n päätöksentekoon vaikuttaminen
- Suomen kunnallishallinnon ja hyvinvointijärjestelmän tunnetuksi tekeminen
- Kuntaliiton asiantuntijoiden ja alueiden komitean Suomen valtuuskunnan tukikohta
- Yhteistyö suomalaisten aluetoimistojen, CEMRin ja ELAN-verkoston kanssa
- Tapaamisten ja seminaarien järjestäminen

EU:n vaikutukset kuntasektoriin

- EU:lla ei ole toimivaltaa alue- ja paikallishallinnon järjestämiseen – se on jäsenmaiden sisäinen asia.
- Unioni vaikuttaa yhä enemmän kuntasektoriin eri ohjausmekanismien ja strategioiden kautta.
 - ✓ EU vaikuttaa arviolta 50-60 prosenttiin alue- ja paikallistasolla tehtävistä päätöksistä (SALAR 2010).
- EU:n tarjoamat yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuudet kunnille.
- Eri maissa kuntien rooli, tehtävät ja rahoitusrakenteet erilaisia.

Miten EU vaikuttaa kuntiin?

Joitakin esimerkkejä viime vuosilta...

- Rakenerahastot
- Julkiset hankinnat, valtiontuki, SGEI, sähköinen laskutus
- Tietosuojapaketti
- PSI-direktiivi
- Basel III –säätely
- Arvonlisäverostrategia
- Euruuppa 2020 -strategia
- Rahoituskehys vuosille 2014-2020
- Monitasohallinto
- Itämeren alueen strategia
- Arktinen alue
- Julkisen talouden säätely
- Sosiaali- ja terveystoimi, potilasdirektiivi
- Koulutus
- Työllisyysasiat
- Työaikadirektiivi
- Ammattipätevyysdirektiivi
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Ilmansuojelu
- Jäte
- Ilmastonmuutos
- Energiatehokkuus
- Ympäristö ja kestävä kehitys
- Liikenne, TEN-T, neljäs rautatiepaketti, vaihtoehtoiset polttoaineet
- Maahanmuuttopolitiikka ja maahanmuuttajien kotouttaminen
- Nuoriso ja kulttuuri

Kuntaliiton eurovaaliohjelma 2014

Kuntaliiton EU-politiikan lähtökohtana on Suomen kunnallishallinnon toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittäminen vaikuttamalla Euroopan unionin toimintaan ja hyödyntämällä EU-jäsenyyden tarjoamia mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön.

”Kuntien ja kuntalaisten Eurooppa” - Kuntaliiton eurovaaliohjelma 2014:

1. Kunnat EU:n päätöksenteossa
2. Kuntatalous EU:n talouspolitiikassa
3. Kunnat Euroopan sisämarkkinoilla
4. Kuntien ja maakuntien elinvoimaisuus
5. Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys
6. Kuntalaisten hyvinvointi
7. Itämeren alue, EU:n arktinen ulottuvuus sekä Venäjä kansainvälisen yhteistyön keskiössä

Julkinen sektori ja talouskasvu?

Suomen talous yhä vahvasti riippuvainen finanssikriisin jatkohoidosta ja globaalista kehityksestä

- Hidastuva talous => pienentyviä verotuloja, lisää säästötoimia – valtionosuusleikkauksia

Kuntatalouden keskeisimmät haasteet

- Ikääntyvien määrän sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän aiheuttaman kustannusten kasvun hillintä (kestävyysvaje)
- Kuntien kiinteistöjen korjausvelka sekä kosteus- ja homevauriot

Julkinen sektori merkittävä investoija (esim. infra)

- Valtion ja kuntien rooli: => kumpi toimii ja missä tilanteessa – luottoluokituksen ja luottamuksen säilyminen on yhteinen intressi
- Syytä investoida nyt kun yksityinen (rahoitus)sektori on ongelmissa?
- Julkisen sektorin rahoitus elintärkeää toimiville markkinoille ja pitkän aikavälin investoinneille => yksityistenkin markkinoiden toimintaedellytys?
- Yksityisen sektorin roolia ja mahdollisuuksia julkisissa investoinneissa selvitettävä lisää

EKP:lla ratkaiseva rooli sekä Euroopalle että Suomelle?

- Pääjohtaja Draghi sanoi huhtikuun puolivälissä kannattavansa ajatusta, että EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen alijäämärajoihin pitäisi laskea mukaan vain kulutusmenot mutta ei investointeja. Tarkoitus olisi sallia vapaammat mahdollisuudet toteuttaa taantumankin oloissa julkisia investointeja. Näin julkinen talous voisi vaikka kohentaa yhdyskuntarakenteita silloin, kun yksityinen talous vähentää julkisia investointejaan.

Kuntien taloudesta

Julkisen talouden suunnitelma - kehysmenettely

- Kattaa koko julkisen sektorin
 - » Finanssipolitiikka, kuntatalous ja julkisen talouden rakenteet samaa kokonaisuutta
 - » Rahoitusasematavoitteet ja toimet sektorikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi
- 1. VM: n arvio julkisen talouden lähtökohdista ja näkymistä
- 2. Hallitusohjelma + vaalikauden ensimmäinen suunnitelma: tavoitteet ja toimet (4 vuoden välein)
- 3. A) Tarkistus seuraavalle nelivuotiskaudelle, seurataan tavoitteiden toteutumista ja päätetään mahdollisista lisätoimista sekä B) Valtion talousarvioesitys: seurataan vaalikauden tavoitteiden toteutumista, raportoidaan mahdolliset muutokset suhteessa keväällä hyväksytyyn julkisen talouden suunnitelmaan (vuosittain maaliskuu / huhtikuu ja syyskuu)
- Kuntatalouden ohjaus: Tehtävien, velvoitteiden ja rahoituksen yhteensovitus, kuntataloudelle kokonaisuutena oma tasapainotavoite
- Toimet, joilla tavoitteeseen päästään
 - » Menopaineen säätely: tehtävät ja velvoitteet, tuottavuus
 - » Tulot: valtionosuudet, vero- ja maksuperusteet
 - » Kunnat päättävät omasta veroprosentistaan
- Menorajoite : raja valtion toimista aiheutuvalle menojen muutokselle - ministeriökohtainen, vastaa sitovuudeltaan valtiontalouden menokehystä

Suomen tilanne vaikuttaa kuntiin, lisäksi

- Kunnan omat tarpeet ja resurssit
 - » Alueelliset ja elinvoimakysymykset, taloudellinen kantokyky
 - » Kuntakonserni, sisäiset tarpeet ja "työnjako"
- Velan kasvuun syytä suhtautua kriittisesti, mutta voidaanko täydellisesti jarruttaa?

EU-sääntely ja muu ohjaus

TWO PACK - Budjettisuunnitelma komissiolle syksyisin

- » Arvioidaan onko budjettisuunnitelma vakausohjelman ja annettujen suositusten kanssa linjassa
- » Kuinka vakavasti otetaan (Suomen) julkisen talouden nouseva velkatrendi?
- » Mitä komissio tosiasiallisesti tekee, jos kriteereitä ei noudateta?

KOMISSI ON VIHREÄ KIRJA - pitkän aikavälin rahoitustarpeiden täyttämiseksi

- » Pääomamarkkinoiden kehittäminen: helpotetaan lähinnä pk-yritysten pääsyä pääomamarkkinoille
- » Joukkorahoituksen kehittämismahdollisuudet?
- » Yksityisen rahoituksen houkuttelevuus Eurooppa 2020 -tavoitteiden edellyttämälle infrastruktuurille

RAHOITUSLAITOSTEN VAKAVARAI SUUS – JA PÄÄOMAVAATEET

- » Vaikutukset rahoitusmarkkinoiden toimivuuteen sinänsä
- » Marginaali- ja muu hinnoittelukehitys
- » Eri toimijoiden kelpoisuudesta tulkintaepäselvyyksiä
- » Esim. kuntien joukkolainojen käyttö (emissiokoko, likvidisyys) vakavaraisuudessa – tulkintaepäselvyyks ei ainakaan edesauta em. pitkäaikaisen rahoituksen toimivuuden toteutumista

KILPAILU- JA VALTIONTUKI SÄÄNTELY

EU:n tietosuojaalainsäädännön uudistus

- Kyseessä mittava kokonaisuudistus, jossa vuoden 1995 direktiivi on tarkoitus korvata hyvin yksityiskohtaisella asetuksella (yleinen tietosuoja-asetus).
- Tarkoituksena on luoda sääntelyä, joka vastaa tehokkaasti tämän päivän digitaalisen talouden ja internetissä tapahtuvan liiketoiminnan aiheuttamiin tietoturvaasteisiin.
- Julkisen sektorin henkilötietojen käsittelyn ominaispiirteisiin ei ole kuitenkaan kiinnitetty juuri lainkaan huomiota, jolloin se joutuisi toimimaan samoilla ehdoilla kuin Facebookin tai Googlen kaltaiset toimijat.
- Komission ehdotus uudeksi tietosuoja-asetukseksi julkaistiin tammikuussa 2012. Vaalien johdosta Euroopan parlamentti äänesti kannastaan maaliskuussa 2014, vaikka neuvotteluita neuvoston kanssa ei ole aloitettu. Tämä tarkoittaa, että tietosuojauudistuksen jatkovalmistelu jää seuraavan parlamentin tehtäväksi.

Ehdotuksen keskeinen sisältö

- Uusia oikeuksia rekisteröidyille:
 - » laaja tiedonsaantioikeus (nykyisin tarkastusoikeus)
 - » oikeus tulla unohdetuksi tietyissä tilanteissa, eli rekisterinpitäjän pitää pyyhkiä kaikki rekisteröidyn tiedot pois
- Uusia velvollisuuksia rekisterinpitäjälle:
 - » sähköiset ilmoitukset, korjaamispyynnöt yms.
 - » aktiivinen tiedottaminen rekisteröidylle
 - » tulee käyttää joko sisäisiä tai ulkoisia tarkastajia varmistamaan oman rekisteritoiminnan laatu
 - » velvollisuus tehdä riskiarviointi tietoturvallisuuteen liittyen
 - » tietosuojavastaavan nimittäminen
 - » ennakkohyväksynnän hakeminen jokaisen rekisterin osalta
 - » tietoturvaloukkauksesta ilmoitukset valvontaviranomaiselle ja rekisteröidylle
- Huomattavat sanktiot, jos sääntöjä ei noudata. Parlamentti vaatinut jopa 100 milj. euron sanktioita
- Lisäksi asetusehdotukseen sisältyy hyvin laaja valta komissiolle antaa delegoituja säädöksiä - nekin velvoittavia.

Tietosuojauudistus kuntien kannalta

- Asetuksessa ehdotetut uudet velvoitteet aiheuttaisivat muutoksia tapaan, jolla henkilötietoja kerätään, säilytetään ja käsitellään kunnissa. Tämä aiheuttaisi muutoksia esimerkiksi kuntien tietojärjestelmiin.
- Ehdotettu asetus lisäisi merkittävästi julkisen sektorin hallinnollista taakkaa ja aiheuttaisi lisäkustannuksia, vaikka ehdotus ei käytännössä parantaisi kuntalaisten tietosuojan tasoa.
 - » Asetusehdotus aiheuttaisi kunnille arviolta 100 - 200 miljoonan euron vuotuiset kustannukset muuan muassa lisääntyneinä henkilöstömenoina ja uusina tietojärjestelmäratkaisuin.
- Suomessa julkisen sektorin tietosuojan taso on jo nykyisin varsin hyvä ja siitä säädetään kattavasti kansallisella lainsäädännöllä.
 - » Henkilötietojen käsittely julkisella sektorilla perustuu usein rekisterinpitäjälle laissa säädettyyn tehtävään tai veloitteeseen.
- Kuntaliitto on valmisteluvaiheessa yhdessä useiden suomalaismoppien ja sisarliittojen kanssa vaatinut, että julkisen sektorin erityispiirteet huomioidaan paremmin jatkovalmisteluissa.
 - » Parhaiten tämä onnistuu siten, että julkiselle sektorille luodaan erilliset säännökset.